## شاخص‌های ارزشیابی استاندارد کتابخانه‌های بیمارستانی

## کتابخانه و مرکز اطلاع‌رسانی پزشکی مرکز آموزشی‌درمانی امام موسی کاظم (ع)

مرکز آموزشی‌درمانی امام موسی کاظم (ع) اصفهان، با فعالیت در حوزه سوختگی و خدمات مرتبط، در سال ۱۳۶۸ تأسیس شده و دارای ۹۶ تخت فعال است. کتابخانه این مرکز در سال ۱۳۷۰ تأسیس شده و با مساحت ۷۶ مترمربع و یک نفر نیروی انسانی، در راستای تأمین نیازهای اطلاعاتی و علمی کاربران و پشتیبانی از فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و درمانی فعالیت می‌کند. مجموعه منابع چاپی کتابخانه عمدتاً در موضوعات جراحی پلاستیک، سوختگی و پرستاری است. در راستای ارتقای مستمر خدمات، برنامه‌های توسعه‌ای کتابخانه با توجه به استاندارد کتابخانه‌های بیمارستانی، نیازهای کاربران، امکانات موجود و اولویت‌های مرکز تدوین می‌شود. ارزیابی منابع، بررسی نیازهای اطلاعاتی کاربران، توسعه خدمات جست‌وجوی اطلاعات علمی، تقویت همکاری بین‌کتابخانه‌ای، توانمندسازی نیروی انسانی و بررسی امکان ارائه خدمات اطلاعاتی در محیط بالین، از محورهای پیشنهادی این برنامه هستند.

## برنامه راهبردی کتابخانه

**مقدمه:**

کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی در دانشگاه‌ها و بخش‌های ذیربط همگام و هم راستا با برنامه‌های آموزشی و پژوهشی می‌توانند، به ارتقای فرایندهای آموزشی و پیاده‌سازی موفقیت‌آمیز برنامه‌های این حوزه کمک کنند و به عنوان نیروی محرکه فعالیت‌های پژوهشی، موجبات انجام تحقیق‌های نوین و کشف عرصه‌های جدید دانش بشری را تسهیل کنند. البته این مهم بدون بهره‌گیری از اصول علمی و مدیریتی در اداره کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی میسر نخواهد بود. یکی از اصول علمی و مدیریتی برای تمامی سازمان‌ها، تدوین برنامه استراتژیک است که بر اساس آن سازمان مذکور بتواند به حیات رو به تعالی خود ادامه دهد.

## مأموریت کتابخانه در برنامه راهبردی

کتابخانه و مرکز اطلاع‌رسانی پزشکی مرکز آموزشی‌درمانی امام موسی کاظم (ع) اصفهان، با بهره‌گیری از منابع اطلاعاتی معتبر، امکانات موجود و ظرفیت نیروی انسانی، مأموریت دارد با شناسایی و پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی اعضای هیئت علمی، پزشکان، پرستاران، دانشجویان، دستیاران و سایر کارکنان، خدمات کتابخانه‌ای و اطلاع‌رسانی مناسب ارائه کند و از فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و درمانی مرکز پشتیبانی نماید. توسعه خدمات اطلاعاتی بالینی، ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران و بررسی امکان ارائه منابع آموزشی معتبر به بیماران و خانواده‌ها نیز در چارچوب امکانات و ضوابط مرکز پیگیری خواهد شد.

## چشم‌انداز کتابخانه در برنامه راهبردی

**خط‌مشی بر اساس چشم‌انداز پنج‌ساله (۱۴۰۵ الی ۱۴۱۰)**

تبدیل کتابخانه و مرکز اطلاع‌رسانی پزشکی مرکز آموزشی‌درمانی امام موسی کاظم (ع) اصفهان به مرکزی پویا، کارآمد و کاربرمحور در ارائه خدمات اطلاعاتی و علمی، با تمرکز بر حمایت از آموزش، پژوهش و خدمات بالینی، فراهم‌سازی دسترسی به منابع معتبر و روزآمد، ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران و بهبود مستمر خدمات متناسب با نیازها و امکانات مرکز.

## اهداف کلی مدون کتابخانه بر مبنای چشم‌انداز

۱ .ارتقای کیفیت و روزآمدی منابع اطلاعاتی متناسب با نیازهای علمی، آموزشی، پژوهشی و بالینی کاربران، به‌ویژه در حوزه‌های سوختگی، جراحی پلاستیک و پرستاری.

۲ .توسعه و بهبود خدمات اطلاعاتی و کتابخانه‌ای با تمرکز بر نیازهای کاربران و بخش‌های بالینی مرکز.

۳ .ارتقای مهارت و توانمندسازی نیروی انسانی کتابخانه در زمینه خدمات اطلاعات سلامت، کتابداری بالینی و جست‌وجوی منابع علمی.

۴ .توسعه اطلاع‌رسانی و ارتباط با کاربران با استفاده از بسترها و امکانات موجود و مورد تأیید مرکز.

۵ .توسعه دسترسی به منابع اطلاعاتی خارج از مجموعه از طریق پیگیری همکاری با کتابخانه مرکزی و سایر مراجع ذی‌ربط.

۶ .بررسی و برنامه‌ریزی برای توسعه خدمات اطلاعاتی در محیط بالین و فراهم‌سازی دسترسی به منابع آموزشی معتبر برای بیماران و خانواده‌ها، با همکاری تیم درمان.

۷ .استقرار فرایند بهبود مستمر خدمات کتابخانه از طریق ارزیابی، پایش عملکرد، دریافت بازخورد کاربران و بازنگری دوره‌ای برنامه‌ها.

۸ .بهبود مدیریت، سازماندهی، نگهداری و حفاظت از منابع اطلاعاتی مطابق با استانداردهای کتابخانه‌های بیمارستانی.

۹ .بررسی و برنامه‌ریزی برای بهبود فضای فیزیکی، تجهیزات و زیرساخت‌های فناوری اطلاعات کتابخانه، بر اساس نیازهای واقعی و اعتبارات مصوب.

۱۰ .تقویت هماهنگی کتابخانه با مدیریت مرکز، بخش‌های آموزشی و درمانی و مراجع دانشگاهی ذی‌ربط به‌منظور همسویی خدمات با مأموریت مرکز.

## برنامه عملیاتی کوتاه‌مدت

**بهبود مدیریت منابع**

**(سنجه شماره ۴، شاخص‌های ۱۸ و ۱۹)**

| فعالیت | هدف | مسئول اجرا | زمان | منابع موردنیاز |
|---|---|---|---|---|
| ارزیابی مستمر منابع و تدوین یا اجرای رویه‌های وجین و مدیریت منابع اهدایی | حفظ کیفیت و روزآمدی مجموعه | مسئول کتابخانه و مراجع ذی‌صلاح مرکز | سالانه | **نیروی انسانی و امکانات موجود** |
| بررسی نیازهای اطلاعاتی کاربران و شناسایی اولویت‌های به‌روزرسانی منابع | متناسب‌سازی مجموعه با نیازهای علمی، آموزشی و بالینی | مسئول کتابخانه با همکاری کاربران و بخش‌های بالینی | سالانه | **نیروی انسانی و ابزارهای بررسی نیاز** |

**توسعه خدمات بالینی**

**(سنجه شماره ۵، شاخص ۲۵)**

| فعالیت | هدف | مسئول اجرا | زمان | منابع موردنیاز |
|---|---|---|---|---|
| **شناسایی نیازهای اطلاعاتی بخش‌های بالینی** | **افزایش دسترسی کادر درمان به منابع موردنیاز** | **مسئول کتابخانه با همکاری بخش‌های بالینی** | **مستمر** | **نیروی انسانی و منابع اطلاعاتی موجود** |
| **بررسی درخواست‌های جست‌وجوی منابع علمی و راهنمایی کاربران در دسترسی به اطلاعات معتبر** | **پشتیبانی از نیازهای علمی و اطلاعاتی گروه‌های درمانی** | **مسئول کتابخانه** | **مستمر** | **نیروی انسانی و دسترسی‌های اطلاعاتی موجود** |

**ارتقای اطلاع‌رسانی**

**(سنجه شماره ۶)**

| فعالیت | هدف | مسئول اجرا | زمان | منابع موردنیاز |
|---|---|---|---|---|
| استمرار اطلاع‌رسانی درباره خدمات، منابع و فعالیت‌های کتابخانه از طریق بسترهای مورد تأیید مرکز | افزایش آگاهی و استفاده کاربران از خدمات کتابخانه | مسئول کتابخانه | مستمر | **نیروی انسانی و بسترهای اطلاع‌رسانی موجود** |
| تهیه یا به‌روزرسانی راهنمای خدمات و مقررات کتابخانه | تسهیل استفاده کاربران از خدمات و منابع | مسئول کتابخانه | کوتاه‌مدت | **نیروی انسانی و امکانات موجود** |

## برنامه عملیاتی میان‌مدت

**توسعه همکاری بین‌کتابخانه‌ای**

**(سنجه شماره ۶، شاخص ۳۷)**

| فعالیت | هدف | مسئول اجرا | زمان | منابع موردنیاز |
|---|---|---|---|---|
| پیگیری هماهنگی با کتابخانه مرکزی و مراجع ذی‌ربط برای استفاده از ظرفیت‌های موجود و توسعه دسترسی به منابع خارج از مجموعه | تسهیل دسترسی کاربران به منابع اطلاعاتی خارج از مجموعه کتابخانه | کتابخانه مرکزی با همکاری مسئول کتابخانه و هماهنگی مدیریت مرکز | طبق تصمیم و ابلاغ سازمان مادر | نیروی انسانی و هماهنگی سازمانی |
| بررسی امکان بهره‌گیری از خدمات امانت بین‌کتابخانه‌ای و تأمین یا تحویل مدرک | پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی تأمین‌نشده از منابع داخلی | مسئول کتابخانه با همکاری مراجع ذی‌ربط | میان‌مدت | هماهنگی سازمانی و زیرساخت‌های موجود |

**توانمندسازی نیروی انسانی**

**(سنجه شماره ۵، شاخص ۲۶)**

| فعالیت | هدف | مسئول اجرا | زمان | منابع موردنیاز |
|---|---|---|---|---|
| شرکت در دوره‌ها و برنامه‌های آموزشی مرتبط با کتابداری بالینی، جست‌وجوی منابع پزشکی و مدیریت اطلاعات سلامت | ارتقای دانش و مهارت تخصصی نیروی انسانی کتابخانه | مسئول کتابخانه با هماهنگی مدیریت مرکز | ۲ تا ۳ سال، متناسب با امکانات | نیروی انسانی و دوره‌های آموزشی موجود |
| شناسایی نیازهای آموزشی و بازنگری شرح وظایف و معیارهای ارزیابی عملکرد | بهبود کیفیت و اثربخشی خدمات کتابخانه | مدیریت مرکز و مسئول کتابخانه | میان‌مدت | امکانات آموزشی و ابزارهای ارزیابی موجود |

## برنامه عملیاتی بلندمدت

**توسعه خدمات در بالین**

**(سنجه شماره ۶، شاخص ۳۹)**

| فعالیت | هدف | مسئول اجرا | زمان | منابع موردنیاز |
|---|---|---|---|---|
| **طراحی و برنامه‌ریزی برای ارائه خدمات تحویل مدرک و منابع اطلاعاتی آموزشی در بالین بیمار، با هماهنگی تیم درمان** | **افزایش دسترسی سریع کاربران به اطلاعات موردنیاز** | **مسئول کتابخانه با همکاری مدیریت مرکز و بخش‌های بالینی** | **حدود ۳ سال، پس از بررسی امکان اجرا** | **نیروی انسانی و زیرساخت‌های موجود** |
| **بررسی نیاز بیماران و خانواده‌ها به منابع آموزشی معتبر و قابل فهم و برنامه‌ریزی برای تهیه یا معرفی آن‌ها با تأیید تیم درمان** | **حمایت از آموزش بیمار و خانواده و دسترسی به اطلاعات سلامت معتبر** | **مسئول کتابخانه با همکاری تیم درمان** | **بلندمدت** | **منابع آموزشی معتبر و همکاری بخش‌های بالینی** |

**ارزیابی و بهبود مستمر خدمات**

**(سنجه شماره ۴، شاخص ۲۰)**

| فعالیت | هدف | مسئول اجرا | زمان | منابع موردنیاز |
|---|---|---|---|---|
| پایش میزان استفاده از خدمات، دریافت بازخورد کاربران و بازنگری دوره‌ای برنامه‌های کتابخانه | ارتقای مستمر کیفیت خدمات و افزایش رضایت کاربران | مسئول کتابخانه با هماهنگی مدیریت مرکز | سالانه و به‌صورت مستمر | **نیروی انسانی، فرم‌ها و ابزارهای ارزیابی موجود** |